

از تکرار بعضی متن‌های پیشین در کتاب‌های درسی جدید نهراسیم

نکته و نظر

منوچهر علی‌پور

عضو گروه برنامه‌ریزی درسی زبان و ادبیات فارسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه‌ی نظری

اشاره

تابستان امسال برای آماده‌سازی ویژه‌نامه‌ی رشد آموزش ابتدایی برای معلمان پایه‌ی دوم ابتدایی با اعضای گره زبان و ادبیات فارسی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دکتر فریدون اکبری شلدره و دکتر حسین قاسم‌پور مقدم، مصاحبه‌ای انجام دادیم که مشروح آن در صفحات آتی آمده است. در حاشیه‌ی این گفت‌وگو فرصتی دست داد تا پیرامون برخی از ویژگی‌های کتاب جدیدالتألیف فارسی با منوچهر علی‌پور، از اعضای این گروه نیز گپ‌وگفتی کوتاه انجام دهیم که آن را به‌طور مستقل در اینجا آورده‌ایم.

علی‌پور فارغ‌التحصیل رشته‌ی زبان و ادبیات فارسی است و بیشتر آثارش در حوزه‌ی شعر و نثر کودک و نوجوان نگارش یافته است. با عذرخواهی از وی، سخنانش را با حذف سؤالات و برای آگاهی آموزگاران پایه‌ی دوم و دیگر پایه‌ها در پی می‌آوریم.

بشناسد. انتخاب متن‌ها با تأملی دقیق انجام گرفته و سعی شده است اشعاری که قدرت و انسجام و تأثیرگذاری بیشتر و معانی و مضامین گسترده‌ای دارند، انتخاب شوند؛ اگر چه این کار دشوار است. در حوزه‌ی ادبیات کودک نظریه‌های متعددی وجود دارد که هنوز به انسجام کامل نرسیده‌اند. این نوع ادبیات، نوعی پیشرفته در حوزه‌ی ادبیات فارسی است. داستان‌ها و اشعاری انتخاب شده است که از منظر ادبی بسیار پرمایه هستند و ذهن دانش‌آموزان را خلاق بار می‌آورند و آن‌ها را به پرسشگری رهنمون می‌شوند. به گمان من در این حوزه گروه زبان و ادبیات فارسی و مؤلفان کتاب، زحمات زیادی کشیده‌اند.

را گسترده‌تر کرده‌اند؛ به گونه‌ای که گاه اگر چه متن قدیمی است، نسل امروز با نگاه امروزی به آن نگاه می‌کند. کار مهمی که در تألیف کتاب‌های جدید، از جمله کتاب دوم دبستان انجام شده است، این است که متن‌های انتخاب شده، هم در حوزه‌ی شعر و هم در حوزه‌ی ادبیات داستانی از نظر ادبی بسیار تأثیرگذار شده‌اند. اشعاری که انتخاب می‌شود، هم نظم کودکانه و هم شعر کودک است. میان این دو حوزه تفاوت وجود دارد. به همین دلیل در انتخاب برخی از متن‌ها اگر لازم بوده، از نظم‌های کودکانه هم استفاده شده است ولی اگر قرار است دانش‌آموز یک شعر را بشناسد، چه بهتر که شعر ماندگار و قدرتمند را انتخاب کند و

موضوعی که همواره دغدغه‌ی همکاران من بوده است و راجع به آن سؤال داشته‌اند، این بود که آیا با تغییر کتاب از متن‌های گذشته استفاده خواهد شد یا نه. این دغدغه‌ی بزرگی است و منتقدان همیشه در حوزه‌ی نظریه‌های ادبی به این موضوع توجه داشته‌اند. از این که بعضی متن‌ها تکرار شوند، نهراسیم؛ چون برخی متن‌ها واقعاً پرمایه‌اند و محتوای بسیار خوبی دارند. به همین دلیل ابرادای ندارد که حتی چندین نسل این متن‌ها را ببینند و بخوانند. با وجود این، گروه مؤلفان زبان و ادبیات فارسی در استفاده از این متن‌ها نوگرایی در تألیف داشته‌اند و پرسش‌گری‌های جدید را از همان متن‌ها انتخاب و نگاه